

UDK: 656.13.052.8:614.8 (497.11KOVAČICA)

UPOZNAVANJE MLADIH VOZAČA SA UTICAJEM ALKOHOLA I NARKOTIKA TOKOM VOŽNJE U OPŠTINI KOVAČICA

Snežana Milić¹, Dragan Živić² i Boris Janev³

Rezime: Vozači sa jednom godinom iskustva tri puta više izazivaju saobraćajnu nezgodu od ostalih iskusnijih vozača. Mladi su ugrožena grupa učesnika u saobraćaju sa oko 40% od ukupno žrtava u saobraćaju. Mlade vozače je potrebno upoznati sa uticajem alkohola i narkotika na vozača. U Opštini Kovačica je sprovedeno istraživanje sa vozačima sa jednom godinom iskustva i budućim vozačima o uticaju alkohola i narkotika na vozača. Cilj istraživanja je utvrđivanje prisustva mladih vozača posle konzumacije alkohola u vožnji, prisustvovanje u vožnji sa alkoholisanim vozačem, o vezi između alkohola i narkotika, upravljanje vozilom posle konzumacije narkotika. Sprovedena je edukacija za mlade vozače o uticaju alkohola i narkotika na vozače kroz predavanja, praktični deo sa naočarama za simulaciju alkohola, gledanjem filmova. Cilj edukacije je upoznavanje mladih-početnih vozača o uticaju alkohola i narkotika na vozača i njegovim delovanjem na vozača.

Кljučне речи: mladi vozači, istraživanje, alkohol, edukacija, narkotici

1. UVOD

Upravljanje vozilom pod uticajem alkohola i narkotika značajno utiče na bezbednost saobraćaja. Alkohol i narkotici slično utiču na psihofizičke sposobnosti vozača, stim što je alkohol popularniji u društvu i jedan je od vodećih okolnosti za nastanak saobraćajnih nezgoda. Narkotici su sve popularniji kod mladih i svake godine raste broj mladih koji koriste razne narkotike a samim tim i broj mladih koji upravlja vozilima pod dejstvom narkotika.

Konzumacijom alkohola odmah se oseća povećanje samopouzdanja a ono što se ne oseća je slabljenje u pažanju, slabljenje periferog vida, slabija koordinacija pokreta i usporeno je vreme reakcije. Tako naprimer, vreme reakcije vozača sa 0,5 promila alkohola u krvi je 3,1 sekundi a treznog 0.5 sekundi, znači 6 puta je duže vreme reakcije pripitog vozača. U praksi to izgleda ovako: Vozilo koje se kreće 60km/h, treznom vozaču je potrebno da zaustavi 24,5m, a pripitom vozaču sa usporenim vremenom reakcije je potrebno 63,5m.

Karakteristični oblici ponašanja vozača-zavisnika su: ne reaguje u skladu sa naučenim veštinama, poremećena im je koordinacija i vreme reagovanja, pogrešno procenjuju udaljenost... Alkohol povećava rizik za nastanak saobraćajne nezgode i jedna je od najčešćih okolnosti za nastanak saobraćajne nezgode. Konzumiranje alkohola i narkotika pored toga što smanjuje psihofizičke sposobnosti vozača i znatno povećava rizik od nastanka saobraćajne nezgode, povezani su i sa posledicama nakon nastanka saobraćajne nezgode. Naime, veće posledice nakon saobraćajne nezgode će doživeti učesnik koji je pod dejstvom alkohola ili narkotika od „treznog“ vozača. Prema istraživanjima koja su sprovedena u Norveškoj, „pijani“ vozači imaju 40 puta veći rizik u povredama prilikom nezgode, a 160 puta veći rizik za pogibijom od treznih vozača.

Alkohol i narkotici su najpopularniji kod mladih, mladi najviše konzumiraju ova sredstva, kad se poveže sa saobraćajem i uzme u obzir njihovo iskustvo u saobraćaju koje je minimalno i nagon za dokazivanjem itd onda mladi postaju grupa učesnika u saobraćaju koja mnogo više učestvuje u saobraćajnim nezgodama izazvanim alkoholom i narkoticima. U opštini Kovačica u Gimnaziji Mihajlo Pupin u Kovačici je sprovedeno predavanje koje je bilo namenjeno učenicima četvrtog razreda tj mladim vozačima ili budućim vozačima, cilj je bio upoznavanje sa uticajem alkohola narkotika i umora na vozača. Ovakva kampanja može imati bolji

¹ Opština Kovačica, snezana.milic@kovacica.org

² Dragan Živić (strukovni inženjer saobraćaja-student postdiplomske studije bezbednost saobraćaja, Nade Bubnić 28 Beograd, zivic.dragan.84@gmail.com)

³ Boris Janev (strukovni inženjer saobraćaja-student postdiplomske studije bezbednost saobraćaja, J.N.A 15 Padine, janevboris46@gmail.com)

uticaj kad se nadograđuje sa bilbordima i medijskim kampanjama da se podigne svest mladim vozačima kao ugroženoj grupi učesnika u saobraćaju.

2. MATERIJAL I METODE

2.1 Priprema za sprovođenje projekta

Za sprovođenje projekta dobijena je saglasnost prvo Opštine Kovačica i dobijena su sredstva za nabavku naočara za simulaciju alkohola. Zatim saglasnost Gimnazije Mihlajlo Pupin iz Kovačice gde je dobijen prostor za sprovođenje projekta za vreme trajanja nastave tj jednog školskog časa. Saglasnost medijima, Televizija Opštine Kovačica „tv Ok“ je ispratila ceo projekat snimila predavanja i emitovano je na televiziji. Projekat je podržala Policijska Uprava Kovačica.

2.2 Ciljna grupa

Ciljna grupa su bili učenici četvrtog razreda Gimnazije tj mladi vozači ili budući vozači. Predavanju je prisustvovalo 40-toro đaka, koji su vozači sa jednom godinom iskustva ili su budući vozači.

2.3 Sprovođenje projekta

Predavanja su trajala 45min, sastojala su se iz teoretskog dela gde su bili upoznati uopšte o opasnim situacijama u saobraćaju, statistici u svetu i kod nas o broju saobraćajnih nezgoda, broju stradalih i povređenih lica. Pošto je projekat zasnovan na alkoholu i narkoticima, tako su i predavanja bila sa akcentom na alkohol i narkotike u bezbednosti saobraćaja. Kroz predavanja đaci su saslušali kako to utiče alkohol na vozača, kako reaguje, zakonskim propisima o alkoholu u saobraćaju. Bila su kratka pitanja na koje su đaci davali odgovore, kroz koje smo mogli da vidimo koliko znaju o alkoholu uopšte a koliko o alkoholu u bezbednosti saobraćaja.

Sledeći faktor u bezbednosti saobraćaja na koji je bio akcenat na predavanjima su narkotici. O narkoticima su takođe mogli da čuju kakvih ima narkotika kako deluju na čoveka, vozača, kako reaguju ljudi pod raznim dejstvom narkotika i kako utiču na bezbednost saobraćaja, tj kako vozači reaguju pod dejstvom raznih narkotika. Sledili su dva filma koji su đaci poledali i videli kroz filmove videli kako dolazi do nezgoda u saobraćaju usled alkohola i narkotika u saobraćaju.

Nakon toga sledio je praktični deo, praktični deo je bio uz pomoć naočara koje simuliraju alkohol. Naočara je bilo četiri vrste sa raznim jačinama odnosno promilima alkohola. Đaci su imali zadatak da hodaju po pravoj liniji i da hvataju lopticu i tako vide kako utiče alkohol na čoveka. Cilj praktičnog dela je bio da đaci vide koliko su smanjene psihofizičke sposobnosti dok imaju naočare koje simuliraju alkohol i tako im je otežano hodanje po pravoj liniji ili da uhvate lopticu i onda da protumače kako u saobraćaju da reaguju na vreme.

Đaci su popunjavali anketu koja je bila anonimna a nama je bila potrebna da vidimo kako đaci gledaju na ova dva faktora u bezbednosti saobraćaja.

2.4 Anonimna anketa za đake

Da li imate dozvolu za upravljanje motornim vozilom?

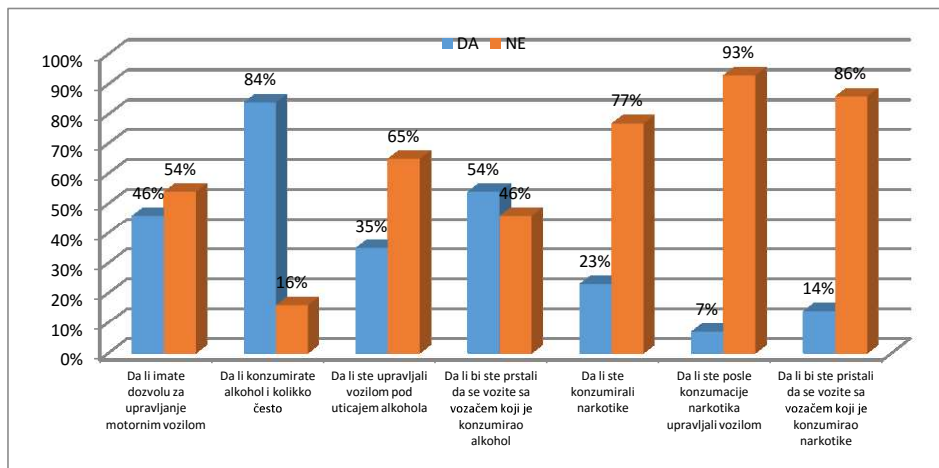
- Da li konzumirate alkohol?
- Da li ste upravljali vozilom pod uticajem alkohola?
- Da li bi ste pristali da se vozite sa vozačem koji je konzumirao alkohol?
- Da li ste konzumirali narkotike?
- Da li ste posle konzumacije narkotika upravljali vozilom?
- Da li bi ste pristali da se vozite sa vozačem koji je konzumirao narkotike?

3. REZULTATI

Rezultat sprovođenja projekta je bio uspešan. Đaci su upoznati sa dejstvom alkohola i narkotika kako utiče, kako to smanjuje psihofizičke sposobnosti vozača, kakvi su zakonski propisi i kazne za upravljanje vozilom pod uticajem alkohola i narkotika. Kroz naočare su videli kako to utiče u prakasi alkohol i kako usporava vreme reakcije i pogrešnu procenu itd. A putem filmova koje su gledali, videli su kakve se nezgode dešavaju

i kako dolazi do nezgoda i koje su posledice. Ovakav vid kampanje je uspešan i treba mlade vozače koji prođu kroz ovakva predavanja stalno podsećati putem medija tj. tv i radio spotova, bilborda i raznim ostalim kampanjama da bi se smanjio broj saobraćajnih nezgoda, broj poginulih i povređenih učesnika u saobraćaju koje su izazvane od strane mladog neiskusnog vozača pod uticajem alkohola i narkotika.

Rezultati ankete (tabela1) su od velikog značaja da vidimo kako razmišljaju i kako napraviti uspešnu kampanju..

Grafik 1. Rezultati ankete

4. DISKUSIJA

Na prethodnom dijagramu može se videti da 84% ispitanika konzumira alkohol, njih 35% upravlja vozilom pod dejstvom alkohola, 23% ispitanika konzumira narkotike dok 7% upravlja vozilom pod dejstvom narkotika. Treba imati u vidu da je anketiranje bilo anonimno i samim tim rezultate ankete trebamo shvatiti ozbiljno i na to adekvatno reagovati. Prvenstveno na edukaciji i uz pomoć policijskih organa na suzbijanju ovih štetnih navika.

5. ZAKLJUČAK

Na osnovu analize ankete data je realna slika problema sa kojim se suočavamo. Može se videti da su alkohol i narkotici jedni od najčešćih okolnosti koji dovode do nastanka saobraćajnih nezgoda koji su sve više prisutni među mladom populacijom. To je zapravo ogroman problem čijim se rešavanjem treba ozbiljno pozabaviti. Vožnja pod dejstvom alkohola ili narkotika još je jedna od niza opasnosti ne samo za osobu koja je pod dejstvom ovih dveju stvari već i za druge učesnike u saobraćaju.

Veći efekti bezbednosti saobraćaja mogu se postići kroz edukaciju učesnika u saobraćaju, a naročito kroz medijske kampanje skretanjem pažnje učesnicima na poštovanje saobraćajnih pravila. Takođe treba se više posvetiti razvijanjem svesti kod mladih vozača, pošto su oni najčešći uzročnici saobraćajnih nezgoda.

6. PRIZNANJA

Veliku zahvalnost dugujemo opštini Kovačica koja je podržala ovaj projekat, gimnaziji Mihajlo Pupin Kovačica koja nam je ustupila prostor za realizaciju projekta, televiziji Ok Kovačica koja je kompletan projekat medijski ispratila kao i djacima četvrtog razreda koji su učestvovali u projektu.

7. LITERATURA

- [1]. Bezbednost saobraćaja, prof.dr. Krsto Lipovac
- [2]. Bezbednost saobraćaja prof.dr. Željko Ranković